

Projectfiche “RTJ De Tafels”

HOE WORDEN DE ENGAGEMENTEN EN AFSPRAKEN GEREALISEERD ?

1 Bouwen op good-practice

1.1 Good-practice in regio Meetjesland

Een eerste good-practice vormt het Netwerkoverleg RTJ Meetjesland (MFC Meetjesland, VCLB Meetjesland, VCLB Deinze, CLB GO Deinze-Eeklo, RCGG, CAW OVL, CKG Sloeberhof, Columbus PH, K&G, De Waai, AZ Alma, De Triangel, CAR KlimOp,...) Vanuit ontevredenheid over wachtlijsten en moeilijke toeleiding vanuit brede instap naar RTJ, zowel bij CLB als bij de voorzieningen, wordt begin 2015 het netwerkoverleg RTJ Meetjesland operationeel. Dit lerend netwerk ambieert evenwaardig partnerschap van de deelnemende organisaties: cliënten (en hun aanmelder) blijven niet in de kou blijven staan. Er is respect voor elkaars specifieke werking en expertise: we leren van elkaar. Het emancipatorische werken en het gedachtengoed van positieve heroriëntering, vormen een leidraad. Er ontwikkelt zich een dubbelledige structuur: de ‘stuurgroep’ (directies van partnervoorzieningen) en een ‘praktijkgroep’ (medewerkers van de partnervoorzieningen).

- De stuurgroep werkt in dialoog met de praktijkgroep het beleid uit en creëert de randvoorwaarden.
- De praktijkgroep vertrekt vanuit de vraag van de cliënt en roept op heel korte termijn een tafel samen met relevante partners uit het netwerk. De tafel ontwikkelt samen acties. Alle andere partners zijn ook op de hoogte van de tafel en sluiten aan als zij denken een rol te kunnen spelen. Er wordt steeds rekening gehouden met de deontologische code van IJH (gedeeld beroepsgeheim, akkoord van het cliëntgezin).

De Tafels neemt volgende **krachten** van deze good-practice mee:

1. De cliënt krijgt **snel hulp**, waardoor escalatie wordt vermeden;
2. **Gedeelde verantwoordelijkheid**: de hulpverlener blijft niet alleen staan;
3. De partners leren beter inschatten hoe ze kunnen **samenwerken** en hoe hun diensten **complementair** hulp kunnen bieden aan de cliënt;
4. De **wisselwerking** van een **lerende stuurgroep** en een **lerende praktijkgroep** werkt goed.

De Tafels ziet ook de **uitdagingen**:

1. Er blijft teveel organiserend en aanklampend werk liggen in de mand van de aanmelder;
2. Er is soms te weinig ruimte voor regie door het cliëntstelsel, waarbij ook de krachten van het bredere sociaal netwerk van het cliëntstelsel (bv. burens, vrienden, ...) te weinig worden aangesproken.
3. De werking berust volledig op de vrijwillige inzet van de betrokken actoren en botst op de grenzen van de bestaande capaciteit.

1.2 Good-practice in regio Deinze

De Tafels laat zich ook inspireren door de Werkgroep Tijdstep in regio Deinze (MFC Wagenschot, Jeugd&School, stad Deinze, VCLB Deinze, CLB GO Deinze-Eeklo, secundair onderwijs uit de regio, Provincie OVL). Vanuit Jeugd&School (zie punt 6) ontstaat in 2005 de Werkgroep Tijdstep. Deze zoekt naar een antwoord voor de frustratie omtrent jongeren ‘aan de rand van de school’. Probleemgedrag bij leerlingen leidt te vaak tot een tijdelijke of definitieve uitsluiting op school. Wanneer de oorzaak van het probleem niet aangepakt wordt en er geen adequate hulp voorhanden is, zal de leerling op zijn nieuwe school waarschijnlijk in hetzelfde gedrag hervallen. Dat kan uiteindelijk leiden tot volledige schooluitval. Tijdstep evolueert doorheen de jaren tot een begeleidingsprogramma voor jongeren die op school in een vicieuze cirkel dreigen terecht te komen. Jongeren krijgen de kans om een korte periode buiten de schoolcontext op adem te komen. Nadien is er een intensieve begeleiding, zowel op school als in de thuiscontext. Dit gebeurt steeds vanuit de

jongere en in samenwerking met ouders, school, CLB en verschillende andere relevante actoren. De jongere houdt hierbij de regie in handen. De leerkrachten, ouders en peers krijgen een actieve rol in het persoonlijk actieplan van en voor de jongere. Het doel is verdere escalatie en eventuele schooluitval van de jongere te voorkomen. De UGent schreef de werkzame bestanddelen van Tijdstap neer in het boek 'Samen schooluitval voorkomen'. Uit deze good-practice onthoudt De Tafels volgende **krachten**:

1. Tijdstap **verbindt contexten** (jongere, ouders, school) weer met elkaar;
2. Tijdstap **vertrekt** steeds vanuit de krachten en talenten van de jongere en de context;
3. De **jongere** heeft de regie in het ontwikkelen van het persoonlijk actieplan;
4. De begeleiders nemen een **open en authentieke** houding aan;
5. Tijdstap vergroot het **probleeminzicht** en het **zelfsturend vermogen** van de jongere en de context;
6. Alle actoren **werken samen** bij het uitvoeren van het persoonlijk actieplan, de begeleiding gebeurt individueel bij de jongere, in de thuiscontext én in de schoolcontext.

De Tafels leert dat ook Tijdstap voor **uitdagingen** staat:

1. Het professioneel netwerk (brede waaier aan andere hulpverlenende actoren) wordt nog te weinig benut;
2. Tijdstap is voorlopig enkel uitgerold in de regio rond MFC Wagenschot;
3. De capaciteit is beperkt tot een 12-tal jongeren per schooljaar, waardoor er wachtlijsten ontstaan.

2 Visie

Vanuit de ervaringen uit beide praktijken ontwikkelt De Tafels een gezamenlijke visie. Vanuit open communicatie, authenticiteit en transparantie werkt elke betrokken partner (het individu, het thuisnetwerk, het sociaal netwerk en het professioneel netwerk) samen om een gezamenlijk plan te realiseren dat vertrekt vanuit de droom van de cliënt en zijn context. De Tafels focust op:

1. Mogelijkheden en actie en niet op problemen;
2. Het krachtgericht en emancipatorisch werken;
3. Het aanboren van de context als hulpbron, het verbinden van contexten;
4. De gedeelde verantwoordelijkheden en engagementen van alle partners.

3 Werking

Op basis van deze visie bouwt De Tafels verder op de krachten van de goodpractices om de gestelde uitdagingen aan te pakken. In de werking van De Tafels stelt de cliënt, een vraag aan één van de partners van het samenwerkingsverband. Deze partner verheldert de vraag en bekijkt samen met de cliënt welke hulp nodig is. Kan de partner deze hulp zelf binnen de maand bieden, dan start hij deze. Is hierbij een andere partner nodig, en kan ook deze de hulp binnen de maand opstarten, dan wordt ook in dit geval De Tafels niet aangesproken.

Kunnen de partners deze hulp echter niet binnen de maand bieden, dan wordt een 'tafel' geactiveerd. De cliënt bepaalt wie er aan de tafel zit. De betrokken hulpverlener adviseert hem daarin. De Tafels zet maximaal in op de aanwezigheid van de cliënt. Dit betekent een flexibiliteit in uur, plaats,... Alle betrokken diensten en organisaties kunnen aanmelden, op voorwaarde dat ze zich engageren om in het verder verloop van het traject ook betrokken te blijven. Een geactiveerde tafel kan worden geleid door een case-manager. De partners rond de 'tafel' dragen de gezamenlijke verantwoordelijkheid om een (hulp)aanbod uit te werken, dat op korte termijn (binnen de maand) kan worden ingezet. De geactiveerde 'tafel' zet maximaal in op de mogelijkheden en krachten van de cliënt en zijn context (vermaatschappelijking), waarbij methodieken zoals positieve heroriëntering, eigenkrachtconferenties, de methodieken van de Tijdstap en DOP ... inspirerend zijn.

De Tafels ambieert een meer correcte inzet van en betere toeleiding naar intensievere en meer langdurige vormen van hulpverlening. We willen op een andere, creatieve manier met wachtlijsten omgaan.

Voor NRTJ was er overleg met de Afdeling Continuïteit en Toegang (Tom Eelen dd. 24/11/2017). Er is een akkoord met deze afdeling om begin 2018 gezamenlijk de piste uit te werken van wat dit betekent voor NRTJ.

De Tafels kunnen op verschillende momenten in het hulpverleningsproces worden geactiveerd.

1. Bij de **start** van een hulpverleningsproces: er is een nieuwe vraag bij de cliënt waarop de hulpverlenende instantie geen adequaat antwoord kan bieden binnen de maand.
2. Bij een **doorverwijzing** na een traject binnen de **gemandateerde voorzieningen** of de **jeugdrechtbank**.
3. **Tijdens** een hulpverleningsproces: Er is hulpverlening aanwezig, maar de cliënt geeft aan dat deze onvoldoende tegemoet komt aan zijn behoefte. De neuzen staan niet in dezelfde richting of nieuwe hulpverleningsbronnen kunnen nog worden aangeboord of...
4. **Bij terugschakelen naar minder intensieve hulpverlening**: Er wordt een langdurige vorm van hulpverlening (versneld) afgerond (NRTJ, OCJ, SDJ, VK...). De Tafels gaat op zoek naar een gezamenlijk actieplan binnen context en RTJ om herval te voorkomen.

M.b.t. het structureel verzekeren van een snelle toegang tot het aanbod voor de **gemandateerde voorzieningen** (GV), wil De Tafels verder gaan dan het louter maken van volumeafspraken. Dit idee werd op 08/11/2017 samen met de leidinggevenden van het vertrouwenscentrum kindermishandeling (VK), de sociale dienst van de jeugdrechtbank (SDJ) en het ondersteuningscentrum jeugdzorg (OCJ) uitgewerkt.

Momenteel botsen de GV op wachtlijsten omwille van het tekort aan hulpaanbod. Volumeafspraken zullen dit probleem maar gedeeltelijk oplossen. Veeleer wil De Tafels inzetten op het ontwikkelen van een gezamenlijke praktijk, waarbij de GV (met hun specifieke expertise) partner zijn in het netwerk. In situaties van verontrusting willen we komen tot gedeelde verantwoordelijkheid. We willen verder nadenken hoe we het 'doorverwijzingsmodel' kunnen vervangen door een cyclisch model, waarbij relevante partners (ook GV) vroeger in een traject kunnen worden betrokken en zo doorverwijzingen naar GV kunnen worden voorkomen. Via De Tafels worden betrokken hulpverleners uitgedaagd om alle mogelijke hulpbronnen maximaal uit te putten, vooraleer ze een M-document indienen. Want we gaan er van uit dat gedwongen hulp niet altijd de 'meest helpende en ondersteunende' hulp is. Belangrijk hierbij is ook mee te nemen dat De Tafels zal moeten inzetten op cliënten die eigenlijk (nog) geen hulpvraag/probleembesef hebben.

Het afstemmen met het crisismeldpunt inzake afspraken om om te gaan met dringende en gevaarlijke situaties, is tot op heden nog niet gebeurd. De Tafels ziet bij crisis wel al een bijzondere rol voor haar eerste-lijns-psychologen.

In de bijlage getuigen jongeren, ouders, school en hulpverleners over hun ervaring met de good-practice in regio Deinze en regio Meetjesland.